

Daarom!

de Bibliotheek *op school*

- * De Bibliotheek *op school* in actie: 5 interviews vol praktijkervaring
- * En wel hierom! 8 argumenten voor de Bibliotheek *op school*
- * Van strelzachte honden tot harde cijfers – strooigoed voor nieuwsgierigen

Tekst, interviewbewerking en beeldredactie:

LOSI, Marijne Thomas

Vormgeving en beeldredactie:

t4design, Liesbeth Thomas

Eindredactie:

de Bibliotheek *op school*, Astrid van Dam
Kunst van Lezen, Anette Heideman

Fotografie:

Fotolia, iStockphoto, Shutterstock

Druk:

Drukkerij Edauw + Johannissen

Met dank aan:

- SIOB, Stichting Lezen en Kunst van Lezen
- kernteam de Bibliotheek *op school*
- penvoerders deelprojecten de Bibliotheek *op school*
- medewerkers deelprojecten de Bibliotheek *op school*
- alle geïnterviewden en columnisten in dit Magazine: **Daarom! de Bibliotheek *op school***

© debibliotheekopschool.nl 2013

Sectorinstituut Openbare Bibliotheken

Grote Marktstraat 43

2511 BH Den Haag

+ 31 (0)70 3090 222

www.debibliotheekopschool.nl

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door de samenwerking van Stichting Lezen en SIOB binnen het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van debibliotheekopschool.nl worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt.

uitgave januari 2013

Welkom

de Bibliotheek *op school*

Welkom 'in' dit magazine, een naar wij hopen inspirerende kennismaking met de Bibliotheek *op school*!

De Bibliotheek *op school* is een nieuwe educatieve aanpak, een manier voor elke Nederlandse basisschool om een volwaardige (digitale) bibliotheek te realiseren. Het bestaat uit verschillende, flexibel in te zetten bouwstenen die voor elck wat wils maar vooral ook voor elck wat passends te bieden hebben. Daarbij staat voor ons steeds een ding voorop: LEZEN. Wij willen kinderen aan het lezen krijgen én houden, op school en thuis. Waarom? Omdat lezen een verrijking is van het leven. Omdat lezen de kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Omdat lezen het vliegend tapijt is waarmee ieder door zijn fantasie kan reizen. Omdat lezen je op school vooruit helpt. Omdat je ermee leert navigeren in de digitale wereld. Omdat het je weerbaar maakt. Omdat, omdat... maar mogen we misschien even een zijweg inslaan?

In 2001 overleed in de Verenigde Staten George Dawson, 103 jaar oud. Een jaar eerder verscheen zijn eerste boek, dat gelijk een bestseller werd. Dat klinkt prachtig: op die leeftijd debuten en er nog succes mee hebben ook. Maar Georges verhaal was vele malen indrukwekkender dan dat. George kon namelijk pas sinds vijf jaar lezen. Een leven lang had deze man zich ongeletterd staande weten te houden en had zelfs zijn zeven kinderen bij hun huiswerk geholpen. En toch miste George iets in zijn leven. Dus toen op een dag iemand langskwam van het plaatselijke alfabetiseringsprogramma, besloot George zijn kans te grijpen. Hij leerde lezen en schrijven en betrad als 98-jarige een compleet nieuwe wereld. Een wereld vol woorden, verhalen en inspiratie die je alleen kunt verkennen als je kunt lezen.

Georges verhaal is hoopgevend, maar ook treurig: wat had je die man een leven vol lezen gegund. Een goede schoolopleiding, carrièrekansen, gemak in het dagelijks bestaan, de weelde van een meeslepend boek. Het plezier van het lezen, van jongs af aan.

En daar doen we het voor. De Bibliotheek *op school* is een aanpak, maar ook een fysieke verschijning, een hulpmiddel, een vorm van inspiratie, een manier voor bibliotheken, scholen en gemeenten om samen te werken aan een geletterde maatschappij. Daarbij zetten we ook in op MEDIAWIJSHEID, want een kind van nu moet immers kunnen omgaan met de media van nu. We doen dat met gebruikmaking van de ervaring en expertise die bibliotheken hebben en toegesneden op de behoeften en de dagelijkse praktijk van het basisonderwijs. Samen maken we van lezen een gewoonte én een genot. Voor een heel leven lang. <

Inhoud

Wat is de Bibliotheek *op school* [en wat niet...] 3

De Bibliotheek *op school* in de praktijk:

acht betrokkenen laten hun licht erover schijnen

● Gerlien van Dalen, directeur Stichting Lezen 4-5

● Heidi de Jonge, leesconsulent Bibliotheek 8-9

Oosterschelde en Marjan de Graaf, leerkracht

obs de Moolhoek in Kapelle en leescoördinator

● Ingrid Mallée, beleidsontwikkeling 12-13

bibliotheken en archieven Provincie Limburg

● Dianne Weersink, directeur/bestuurder 14-15

Bibliotheek Gelderland Zuid en Henk Beerten,

wethouder Cultuur, Mobiliteit en Onderwijs

gemeente Nijmegen

● Ineke van Oort, manager educatie 18-19

Bibliotheek Zwolle en Meintho Krol, directeur

Basisschool de Wilgenburg in Zwolle

For the love of books: van labradoodles tot literaire tatoeages 6

Wist u dat? Zo belangrijk is lezen! 7

Daarom de Bibliotheek *op school!* 10-11

Een pleidooi in 8 argumenten

Let's work: tips voor bruggenbouwers 16-17

Wist u dat? Zo belangrijk is lezen! 20

Wat is de Bibliotheek *op school*

[en wat niet...]

De Bibliotheek *op school* is een educatieve aanpak voor het basisonderwijs die zich richt op leesbevordering, taalontwikkeling en mediawijsheid. Het bestaat uit meerdere, flexibel in te zetten bouwstenen die scholen, bibliotheken en gemeenten in staat stellen samen en op structurele wijze lezen en mediawijsheid in het primair onderwijs te stimuleren. Dat kan door de bestaande fysieke collectie op school onder de loep te nemen en eventueel te updaten, maar bijvoorbeeld ook door het digitale aanbod toegankelijker te maken of door bibliotheek-activiteiten beter te laten aansluiten bij het onderwijsprogramma.

Ook maakt de Bibliotheek *op school* het mogelijk met behulp van de zogeheten monitor de resultaten van de inspanningen van leerlingen en leerkrachten te meten. Wat lezen en lenen de kinderen, zijn ze meer of anders gaan lezen en hoe ziet hun leesmotivatie eruit?

Met de Bibliotheek *op school* hebben scholen, bibliotheken en gemeenten concrete instrumenten in handen om leesplezier, leesvaardigheid en mediawijsheid te vergroten. Waarom dat zo belangrijk is? Op blz. 10-11 vindt u 8 overtuigende argumenten.

De Bibliotheek *op school* is geen standaardformule. Het is geen methodiek, want daarin laat leesplezier zich toch niet vangen. De Bibliotheek *op school* is dan misschien een landelijke aanpak, maar laat zich volledig naar de lokale situatie, wensen en behoeften plooiën. Elke bibliotheek en elke school is immers anders. Zo brengt de Bibliotheek *op school* ervaring, expertise, beleid en praktijk bij elkaar.

Meer weten? Kijk op www.debibliotheekopschool.nl voor informatie over de bouwstenen, praktische tips, columns, inspirerende praktijkvoorbeelden, de handige toolkit en nog veel meer. <

‘Het zit niet alleen in het inspireren, maar ook in het doen, en wel structureel’

Astrid van Dam sprak met **GERLIEN VAN DALEN**,
directeur Stichting Lezen

Stichting Lezen heeft als doel het leesklimaat in Nederland te bevorderen. Dat doen we als kenniscentrum door wetenschappelijke inzichten en voorbeelden van effectief beleid toegankelijk te maken. Ook realiseren we enkele landelijke leesbevorderingsprojecten, zoals de Nationale Voorleeswedstrijd die gericht is op het basisonderwijs. Daarnaast geven we stimuleringsmiddelen aan kleinere projecten, zoals De Schoolschrijver. Dat was een project in Amsterdam waarbij een auteur een aantal weken een basisschool bezocht en met de kinderen over zijn verhalen sprak en ze ook aan het schrijven zette. Een dergelijk proefproject ondersteunen we alleen aan het begin, en we kiezen zo iets vanwege de vernieuwing in het denken over leesbevordering. Het gaat om projecten die landelijke potentie hebben, in zekere zin een uitwerking van het beleid zijn of elementen bevatten die leesstimulerend en vernieuwend zijn.

In al onze projecten proberen we steeds het belang van lezen onder de aandacht te brengen, van goed toegeruste docenten die kinderen kunnen inspireren, van boeken in de klas. Vanwege onze relaties met het onderwijs zijn we graag en stevig betrokken bij de Bibliotheek op school. Een van de unieke componenten daarin is dat er uitgegaan wordt van samenwerking tussen instituten die elk met leesbevordering werken: onderwijs, bibliotheek en gemeente. Leesontwikkeling komt niet vanzelf – dat moet gestimuleerd worden door thuis, school en bibliotheek. Dat begint al heel vroeg, als kinderen op het consultatiebureau komen. Wij hopen dat met de Bibliotheek op school leesbevordering een structureel onderdeel wordt van het gemeentelijk educatiebeleid; dat als de gemeente met scholen om tafel zit, daarbij ook leesbevordering en de rol van de bibliotheek wordt meegenomen. Dat gezamenlijke doel is volgens mij een heel belangrijke factor, net als de deskundigheid. De mensen binnen de Bibliotheek op school zijn goed opgeleid, weten van wanten, hebben een plan. Dat structurele, professionele én het feit dat het een landelijke aanpak is, maakt de Bibliotheek op school bijzonder.

‘Leesontwikkeling komt niet vanzelf – dat moet gestimuleerd worden door thuis, school en bibliotheek.’

De grootste winst van de Bibliotheek op school voor leerkrachten en kinderen is vooral een mooie en actuele – fysieke en digitale – collectie. Maar ook bijvoorbeeld dat de bibliotheek daardoor veel beter weet wat er in het onderwijs speelt en hoe daar optimaal op in kan worden gesprongen. De bibliotheek kan natuurlijk ook leerkrachten inspireren; de leescoördinator is daarin een belangrijke actor. Momenteel gebeurt er op veel scholen van alles op het gebied van lezen, maar het is nog te weinig structureel. Ik zeg vaak: als nou bij elke school een kwartier vrij lezen op het rooster stond, zouden we al een heel eind

verder zijn. Het zit niet alleen in het inspireren, het zit 'm ook in het doen en wel structureel.

Praten over boeken is het allerbelangrijkste om kinderen aan het lezen te krijgen én te houden. Om ze een gevoel bij boeken te geven, op een fysieke plek waar je advies kunt vragen bij de keuze van je boek. Is dit een goed boek? Is er nog iets anders leuk? De leesomgeving is een bepalende factor, en daar kan de Bibliotheek op school bij helpen. De aanwezigheid van boeken in een school is zo belangrijk: je kunt je niet verhouden tot iets wat er niet is. Zichtbare boeken waar kinderen zelf bij kunnen, een leerkracht die boeken uitzoekt en erover praat. Eigenlijk is dat de kern van leesbevordering: lezers in aanraking brengen met boeken die ze nog niet kennen of misschien wel kennen maar twintig keer willen herlezen. Het gesprek over lezen maakt gemotiveerde lezers. De Bibliotheek op school jaagt daarmee heus niet kinderen ‘de bibliotheekvestigingen uit’. De ervaring leert dat kinderen die in een Bibliotheek op school-school actief lezen, juist naar de hoofdvestiging gaan voor boeken die ze daar graag willen lenen.

Ik vind het eigenaardig dat in de bibliotheekcertificering lezen/leesbevordering geen rol speelt. Wat dat betreft, is leesbevordering nog heel vrijblijvend en daar mag best wat meer toetsing op, ook vanuit de onderwijsinspectie. Leesmotivatie van leerlingen heet een moeilijk toetsbaar domein te zijn, maar de monitor van de Bibliotheek op school laat zien dat het kan. Zo draag je bovendien uit dat het belangrijk is dat je een goede leesomgeving hebt, dat je een leescoördinator hebt, die lezen structureel een plek geeft binnen de onderwijsplanning. De leescoördinator is inmiddels ingebed; we hebben door het hele land vanuit bibliotheken trainers die mensen van basisscholen opleiden tot leescoördinator. Ik vind het woord al mooi: lezen is één ding, maar je moet er ook iets voor doen, zorgen dat er systeem in zit, het coördineren.

Als bibliotheek moet je op de hoogte zijn van de educatieve overlegstructuren binnen je gemeente, weten wat belangrijk is in het gemeentelijk onderwijsbeleid. Vervolgens kijk je hoe de Bibliotheek op school daarbij aansluit en ga je er het gesprek over aan. Tegelijkertijd moet er goed contact met het onderwijs zijn. Waarom scholen en gemeenten in gesprek moeten met de bibliotheek? Omdat de bibliotheek met z'n voeten in de samenleving staat en materiaal en informatie

heeft die de leescultuur kunnen versterken. En omdat de gemeente er alle belang bij heeft dat die leescultuur goed is, want als kinderen niet lezen, heeft dat effect op hun ontwikkeling op school en hun loopbaan. Je zou kunnen zeggen dat leesbevordering een politiek-maatschappelijk onderschat proces is; we willen mondige burgers, cultureel burgerschap is belangrijk, de kennissamenleving moet zich verder kunnen ontwikkelen. We willen het allemaal, en lezen en leesbevordering staan aan de basis.

Het lezen van een boek is iets wat je niet vanzelf doet, dat moet je leren. Stichting Lezen wil dat kinderen en volwassenen kennismaken met boeken en de wereld van het boek en de literatuur, en daarvoor moet de leestechische basis goed zijn. We werken veel samen met organisaties die daár hun taak hebben, zoals Stichting Lezen & Schrijven als het gaat om laaggeletterdheid. En we bundelen onze krachten in De Leescoalitie, samen met de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB), het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) en Stichting Lezen & Schrijven. Ieder heeft natuurlijk zijn eigen werk, maar we willen ook kijken hoe we met een gezamenlijke agenda die leescultuur kunnen versterken. We doen dat bijvoorbeeld in 2013 met het Jaar van het Voorlezen. Voorlezen kan van 0 tot 100; het is een basis voor leesontwikkeling die niet te onderschatten is. <

For the love of books

Op het lijf geschreven

Soms is een boek je letterlijk op het lijf geschreven... deze mensen voeren de liefde voor hun favoriete boek of schrijver behoorlijk ver door!

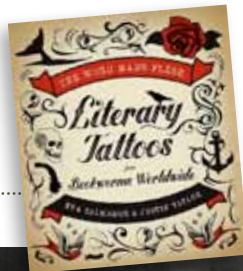
Baby Shakespeare

Je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen! Dit en nog veel meer gek is te vinden op www.readersniche.com.au

'I open at the close.' – *Harry Potter and the Deathly Hallows*, J.K. Rowling

Op zoek naar vergelijkbare bewijzen van boekenliefde of misschien zelfs wel inspiratie? Kijk dan in het onlangs bij Harper Perennial verschenen *The Word Made Flesh: Literary Tattoos from Bookworms Worldwide*.

BBC STORYVILLE

The Love of Books - A Sarajevo Story

A Sarajevo Story is het verhaal van een groep boekenliefhebbers die besluit de collectie van de Gazi Husrev-Beg Library tijdens de belegering van Sarajevo te redden. Ze doen het met gevaar voor eigen leven; een prachtige documentaire over moed en een intense liefde voor boeken.

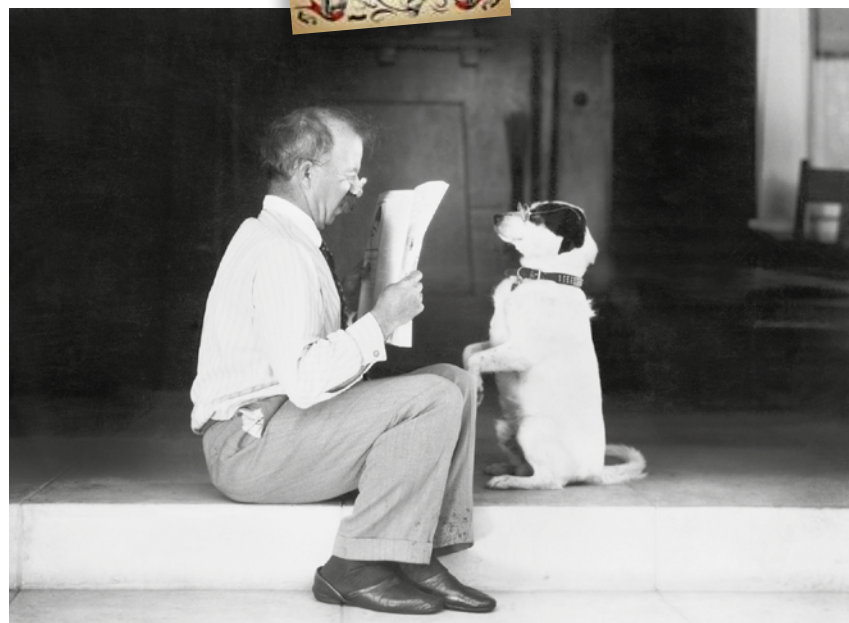
Kijk op www.bbc.co.uk voor mogelijke herhalingen en achtergrondinformatie over *Storyville - A Sarajevo Story*

Reading to dogs

Het klinkt typisch Amerikaans-vreemd: *reading to dogs*. Maar in allerlei klaslokalen in de VS wordt het reuze serieus genomen, en ja: het is letterlijk honden voorlezen. Toch blijkt het idee nog helemaal niet zo slecht. Het programma is namelijk bedoeld voor kinderen die moeite hebben met voorlezen en bij een geduldige hond uit hun schulp kruipen. Ook een aantal Nederlandse scholen is er inmiddels mee bezig, onder meer met de voorlees-labradoodle! (www.labradoodlepups.nl/nl/leestherapie)

<http://on.today.com/VsyHOs>

Wist u dat?

'Een bibliotheek is een kruising tussen een nooduitgang, een reddingsboot en een festival. Het zijn de kathedralen van de geest, de ziekenhuizen van de ziel, de themaparken van de verbeelding.'
– Caitlin Moran

'Kinderen die een hekel aan lezen hebben, bestaan niet. Er zijn alleen kinderen die het juiste boek nog niet gevonden hebben.'
– Frank Serafini

'Het verre postkantoor was de magneet. Niet om de luchtpostzegels of de taal Van overzeese stempels – nee, het deed Op tweehoog 's middags dienst als jeugdlezersaal.'
– Gerrit Komrij, *Fietstocht*

- Met 15 minuten vrij lezen per dag leert een kind maar liefst 1000 nieuwe woorden per jaar.
- Veel kinderen hebben bij binnenkomst op de basisschool een achterstand van 2000 woorden.
- Van de basisschoolleerlingen verlaat 25% de school met een taalachterstand van 2,5 jaar.
- Veel kinderen horen thuis te weinig woorden. Een kind uit een gezin met ongeschoolde/ laaggeschoolde ouders hoort ca. 615 woorden per uur. Een kind uit een gezin met ouders met een redelijk opleidingsniveau hoort ca. 1251 woorden per uur. Een kind uit een gezin met hoogopgeleide ouders hoort ca. 2153 woorden per uur.

‘Kinderen mee laten denken – dat is voor ons echt een eyeopener geweest’

Saskia den Otter sprak met **HEIDI DE JONGE** (links op de foto), leesconsulent Bibliotheek Oosterschelde en **MARJAN DE GRAAF**, leerkracht op obs De Moolhoek in Kapelle en leescoördinator. Marjan is IB-begeleider en staat op woensdag voor groep 7-8

[HdJ] Ik ben vorig jaar begonnen met de Bibliotheek op school bij groep 1 t/m 8. Ik verzorg lessen rond boeken en hoop daarmee de kinderen te enthousiasmeren. Onze bouwstenen: collectie, lezen en mediawijsheid.

[MdG] Heidi is enthousiast ontvangen door de kinderen; ik weet uit mijn eigen groep dat die echt veel meer zijn gaan lezen. Heidi kwam met leuke ideeën en boeken en nam soms ook collecties mee, waar de kinderen zich dan echt op stortten en daar dagen in wilden gaan lezen.

[HdJ] We hebben vorig jaar voor het eerst de monitor ingevuld, de tweede staat binnenkort op stapel. Ik ben heel benieuwd wat daar uitkomt; vorig jaar bleek dat de kinderen best veel lezen, al zag je wel verschil tussen jongens en meisjes qua interesses. **[MdG]** Het was ook grappig om te zien wat de invloed van thuis is, of kinderen vaak worden voorgelezen door hun vader of moeder. Je ziet dat naarmate kinderen ouder worden, het thuis voorlezen sterk afneemt. Logisch, kinderen willen graag zelf lezen. Maar als je in de monitor naar de vraag keek ‘door wie word je op ideeën gebracht voor leuke boeken?’, dan viel de thuissituatie ook lager uit. Juist dan is het dus nog steeds goed om boeken aan te kaarten.

[HdJ] Als leesconsulent maak ik een jaarplanning en die laat ik aan de leerkrachten zien. Het is een vrij grote school en er is 4 uur per week voor de school ingepland. Ik verdeel de groepen in onder-, midden- en bovenbouw en daar ga ik elke keer een aantal weken naartoe. Ik heb het dan over een bepaald thema, dat ik afstem met de leerkracht. Of ik kies zelf een thema omdat me dat leuk lijkt of omdat het in de bieb speelt. Soms komt het thema van de leerkracht zelf. De lessen bestaan steeds uit een introductie, een middenstuk en een afsluiting. In de introductie probeer ik elke week terug te komen op wat we eerder besproken hebben. Nu heb ik het bijvoorbeeld in de onderbouw over de herfst. Dan pak ik er een herfstboom bij en die vullen we elke keer met een blaadje. Daarop staat een boekomslag; de kinderen mogen elke week een blaadje trekken en dat blad komt in de boom te hangen. Na zeven weken

hebben we dus een herfstboom vol bladeren waarop allemaal boeken rond de herfst aan bod zijn gekomen. Elke week wordt het wat moeilijker, omdat er steeds meer boeken bijkomen. Ik ben 30 minuten per week in de klas. Ik denk dat dat ook goed is voor de kinderen, dat houdt de spanning erin: met wat komt ze volgende week? Soms laat ik een opdracht in de klas achter in de hoop dat een leraar dat oppakt en de rest van de week de kinderen enthousiasmeert. Er zijn ook scholen die weten dat ze in bepaalde weken een project hebben. Daar probeer ik dan bij aan te sluiten. Zo gaat iets echt leven bij kinderen.

[MdG] Door het project Kunst van Lezen, zoals het is begonnen, konden we nieuwe boekenkasten aanschaffen. Dat was hard nodig; als boeken leuk gepresenteerd worden, nodigt dat kinderen echt uit. De hele collectie is toen gesaneerd. Dat was niet altijd makkelijk – sommige collega’s zijn toch wel gehecht aan titels – maar nu is het mooi gesorteerd. Voor een paar oude boeken die we gehouden hebben, hebben we plannen om die te laten zwerven, zodat kinderen die lekker mee naar

‘Het gaat om het leesplezier, het maken van die leeskilometers.’

huis kunnen nemen en het niet zo erg is als er iets stuk gaat. We hebben alle titels ingevoerd in Educat, waardoor we beter zicht kregen op wat we eigenlijk hebben. Bleek dat we veel leesboeken hebben, maar relatief weinig informatieve boeken. Kinderen die eigenlijk niet zo van lezen houden, vooral jongens, pakken daar toch veel naar. Elke keer als we nu iets nieuws aanschaffen, doen we dat in overleg met de kinderen: wat zouden jullie graag willen? Dan zie je dat sommige kinderen juist echte leesboeken kiezen van titels die op dat moment leven, maar soms ook aangeven dat ze graag een informatief boek willen over bijvoorbeeld skaten. Zo wordt de collectie elk jaar een beetje vernieuwd en aangevuld.

[HdJ] Ik ben ook betrokken bij het Kinderpersbureau, daar probeer ik een groepje kinderen op te leiden tot jeugdreporter van de gemeente. Ik probeer daarmee in te spelen op een stukje mediawijsheid. We hebben drie iPads tot onze beschikking en de kinderen leren interviewen, en filmpjes en foto’s maken. Die ervaringen delen ze met anderen door een blog bij te houden. Zo proberen we ook te laten zien dat er voor kinderen van groep 5 t/m 8 hele leuke mogelijkheden zijn op dat gebied.

[HdJ] Tips? Ik denk dat het voor beide partijen heel prettig is als je er allemaal enthousiast in staat. Dat je als team van

zowel de bibliotheek als de school kijkt hoe de leesconsulent onmisbaar kan worden in de school. En ik merk dat het ook belangrijk is dat de ouders op de hoogte zijn, dan brengen ze toch vaker een bezoekje aan de bibliotheek. Wat zeker ook een deel van het succes is, is dat je het vanuit de kinderen laat komen. Wat vinden ze nou eigenlijk zelf leuk? Als je daarop aansluit, gaan ze met meer plezier lezen. Kinderen mee laten denken – dat is voor ons echt een eyeopener geweest.

[MdG] Voorheen hadden leerkrachten een stapeltje boeken in de klas en daar konden ze dan uit kiezen. Dat was natuurlijk heel beperkt, nu staat heel de collectie in de hal. Dat vraagt wel meer van kinderen, om daar op een nuttige en nette manier mee om te gaan, maar hun keuzevrijheid is echt groter geworden. Alleen een collectie neerzetten op school is niet genoeg; je moet de klassen in, boekpromotie helpt echt, zeker voor kinderen die niet graag lezen. Juist kinderen die nog een beetje over die drempel geholpen moeten worden, kun je zo wel enthousiast maken. **[HdJ]** Door te observeren, kun je zien wie de echte lezers zijn en wie meer naar de informatieve kant trekken. Ik heb hier een groep die best moeizaam leest in leesboeken, en daar ga ik de komende periode mee aan de slag met stripboeken. Het gaat echt om het leesplezier, het maken van die leeskilometers, dus ik verwacht dat dat een onderwerp is dat bij hen meer aanslaat. Zo probeer ik telkens weer een andere groep kinderen te bereiken.’

Daarom! de Bibliotheek op school

een pleidooi in 8 argumenten

1

De Bibliotheek op school helpt een einde te maken aan verouderde collecties en verstofte planken. Zo kan elke school beschikken over een **actueel en divers boekenaanbod**, dicht bij kind en leerkracht. Of dat nu 'ouderwets' in een kaftje is of in digitale vorm, heel gericht of breed uitwaaiend – met de Bibliotheek op school past het als een goed maatpak.

2

Een lezend kind is een **taalvaardig** kind: hoe meer een kind leest, hoe beter het in taal zal zijn. En hoe bulangreik dat is, behoeft geen uileg. Tog?

3

Metten is weten: we willen allemaal graag weten hoeveel leerlingen lezen, wat ze lezen en vooral ook welke vorderingen ze maken. Met de monitor van de Bibliotheek op school wordt dat de spreekwoordelijke peulenschil.

4

De Bibliotheek op school brengt expertise rond leesbevordering en mediawijsheid **direct aan de schooldeur**. Een soort SRV-man voor alles rond het lezen, zullen we maar zeggen.

7

Het is een cliché maar daarom niet minder waar: **twee weten meer dan een**. Kun je nagaan wat drie weten. Scholen, bibliotheken en gemeenten kunnen zich met de Bibliotheek op school samen inzetten voor meer leesplezier en betere schoolprestaties.

5

Een kind dat graag en goed leest, heeft als volwassene veel **meer kansen op de arbeidsmarkt**. Bovendien heeft het alle gereed-schappen in handen om uit te kunnen groeien tot een **kritisch en mondig burger**, die moeiteloos zijn weg kan vinden in de maatschappij.

6

De Bibliotheek op school biedt ook een **ideaal digitaal portaal**. Dat rijmt niet alleen leuk, het is vooral heel praktisch: leerlingen kunnen digitaal in de collectie grasduinen en zelfstandig gebruikmaken van allerlei digitale diensten, zoals betrouwbare online informatiebronnen. Een heleboel gemak onder één dak, zozegd.

8

De Bibliotheek op school richt zich niet alleen op leesbevordering, maar ook op **mediawijsheid**. Een onmisbare vaardigheid voor het kind van nu en de volwassene van straks, die immers in hoge mate als digitale mens door het leven zal gaan. Laten we hem of haar dan nu vast de juiste instrumenten meegeven.

‘Samenwerken, gezamenlijk optrekken – dat is echt cruciaal’

Albert Bull sprak met **INGRID L. MALLÉE**, beleidsontwikkeling bibliotheken en archieven Provincie Limburg

‘Onze betrokkenheid bij de Bibliotheek op school is langzaam gegroeid. We zien hier in Limburg natuurlijk ook steeds meer bibliotheekfilialen dichtgaan. Maar ik merkte tevens dat zelfs daar waar wel filialen zijn, het niet meer de gewoonte is dat kinderen in een rijtje eens in de zoveel tijd naar de bibliotheek gaan. Ergens dachten wij dat dat nog steeds gebeurde, maar vanuit het onderwijs bleek dat helemaal niet meer de gewoonte te zijn. Die factoren leidden bij ons tot het besef dat niet alle kinderen uit het basisonderwijs automatisch in bibliotheken komen.

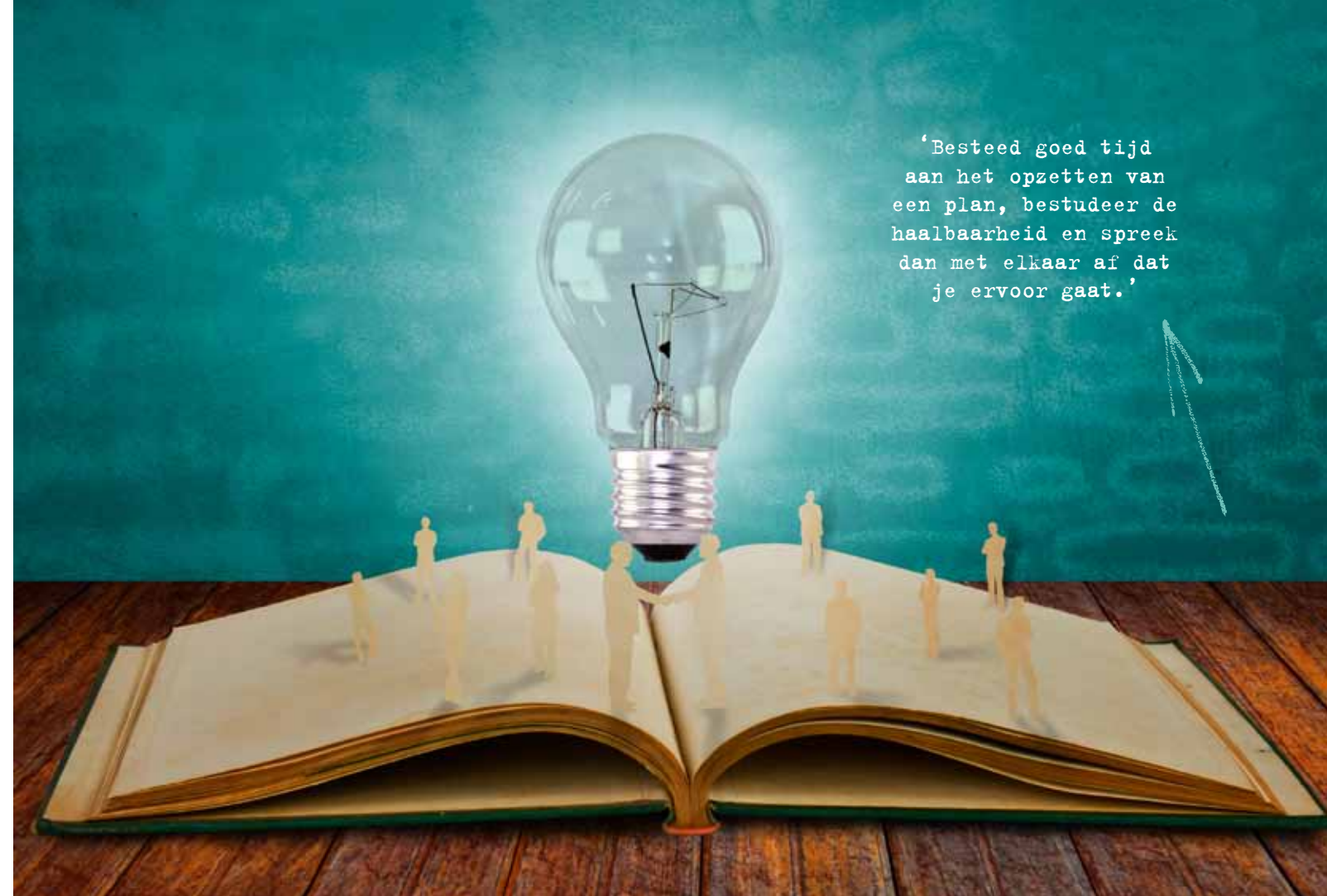
In overleg met de bibliotheken hebben we twee jaar geleden als provincie besloten om te gaan investeren in manieren om de bibliotheek weer te introduceren bij kinderen tot 12 jaar. Kinderen in die leeftijdsgroep zijn nog niet zo mobiel en ze

moeten het plezier van het lezen met de paplepel ingegoten krijgen. Wij zijn er als provincie van overtuigd dat dat de beste garantie is voor de hele verdere levensloop van kinderen – voor het onderwijs dat ze kunnen volgen, de banen die ze daarna kunnen krijgen, etc.

Daar kwam nog bij dat in een onderzoek naar laaggeletterdheid Limburg vreselijke cijfers vertoonde. Ik geloof dat wij het grootste aandeel laaggeletterden hebben van het hele land: 16%. We hebben meerdere projecten gehad om dat tegen te gaan, maar het is heel moeilijk om volwassenen als groep te bereiken. Het tegengaan van laaggeletterdheid voor een jongere generatie is veel makkelijker – in zekere zin preventief dus.

Van een aantal projecten, zoals de Bibliotheek op de Basisschool, hebben wij een jointventure gemaakt. Men kan alleen maar provinciale subsidie krijgen als er een contract ligt met de gemeente voor de garantie op de exploitatiekosten, en in dit geval ook van het onderwijs voor het gratis ter beschikking stellen van ruimte. Er moet ook een afspraak liggen over de mensen die geleverd moeten worden. Als ik het voorbeeld neem van de Bibliotheek op de Basisschool, dan is de bibliotheek verantwoordelijk voor het neerzetten van de collectie, het fysiek inrichten en de automatisering. Ook de gemeente is daarin een partner, want als die niet wil meebetalen, houdt het voor de bibliotheken op. Dat geldt tevens voor de provincie: als één van de drie niet meespeelt, geven we geen subsidie. Wij als provincie doen een eenmalige investering in de inrichting van de bibliotheken op de basisschool (kasten e.d.). Dat is maximaal € 2.500,-; voor de collectie doen we eenmalig een investering van € 7.500,-. Punt. We gaan er natuurlijk wel vanuit dat het contract nageleefd wordt, dat het consistent en duurzaam wordt neergezet.

Wij als provincie kunnen dit soort dingen alleen maar stimuleren. Dat is wel eens lastig, die positie. Onze eerste gesprekspartners zijn bibliotheken, we gaan niet zelf met de scholen onderhandelen. Elke lokale bibliotheek moet er dus voor zor-

gen dat de contracten met de scholen gesloten worden. Wij stimuleren en betalen, maar het meeste werk ligt toch bij de bibliotheekdirecteur of de coördinator. Die samenwerking tussen bibliotheken, gemeenten en scholen is een voorwaarde.

Wat een bibliotheek moet doen om bij de provincie in beeld te komen? Samenwerken, gezamenlijk optrekken – dat is echt cruciaal. Ik heb wel eens het gevoel dat bibliotheken zich nog steeds niet genoeg realiseren dat ‘samen sterk’ ook richting gemeenten echt werkt. En dan niet met drie of vier – nee, zet gewoon keihard provinciebreed neer waar je voor staat, en wel met heel concrete zaken. Besteed goed tijd aan het opzetten van een plan, bestudeer de haalbaarheid en spreek dan met elkaar af dat je ervoor gaat. Als je ergens aan begint, moet je van tevoren de haalbaarheid en continuïteit garanderen. Dat is een heel harde eis als wij subsidie geven. Weten dat je een exploitatievergoeding krijgt van de gemeente, de gemeente is een zeker zo belangrijke partij. Het speelveld van de provincie is gewoon heel klein. Ik heb toevallig laatst een overzicht gemaakt van de wettelijke verschillen en de financiën. Even uit mijn hoofd: 8% komt van het rijk, pakweg 7% van de provincie of andersom, en 85% van de gemeenten.

Zo moet je je wat mij betreft als provincie ook opstellen en niet denken dat je de hele wereld kunt veranderen terwijl de gemeenten de belangrijkste spelers zijn.

Hoe het er over vijf jaar uitziet? Momenteel is erg veel in beweging, ook landelijk. Daarom kun je niet zo gek ver in de toekomst kijken. Blijft de provincie een taak houden in dat hele bibliotheekstelsel? Ik weet het niet, niemand weet het op het ogenblik. Ik vind het jammer dat we hier niet de structuur van België hebben. Daar heb je een keiharde bibliotheekwet. Elke gemeente moet een openbare bibliotheek hebben en er zijn hele grote provinciale bibliotheken. Schitterende bibliotheken zijn het, daar wordt niet bezuinigd op dit soort belangrijke voorzieningen.

Ik blijf ervan overtuigd dat lezen vreselijk belangrijk is voor de ontwikkeling van mensen en dat je daar nooit op mag beknevelen. Dat hoeft niet papieren lezen te zijn. We zitten nu op dat grensgebied van de papieren wereld naar de digitale wereld. Je weet dat het naar de digitale wereld door gaat slaan. We houden nu nog beide werelden in stand, maar wanneer dat omklapmoment komt... geen idee.’

‘Je kunt met de Bibliotheek op school echt bij het onderwijs aansluiten’

Marieke Hezemans sprak met **DIANNE WEERSINK**, directeur/bestuurder Bibliotheek Gelderland Zuid en **HENK BEERTEN**, wethouder Cultuur, Mobiliteit en Onderwijs Gemeente Nijmegen

[DW] In Nijmegen hebben we twee jaar geleden een nieuwe visie voor bibliotheken ontwikkeld en daarbij hoort ook de Bibliotheek op school. We hebben met alle scholen al jaren goed contact en het is heel divers wat ze afnemen. We wilden graag aan de slag volgens de aanpak van de Bibliotheek op school, omdat we zagen hoe het in Den Bosch uitpakte. We hebben daar informatie opgevraagd, gekeken hoe zij dat deden. We hebben uiteraard ook met schoolbesturen gepraat om te zien of de ideeën en visie die wij als bibliotheek hadden hen aansprak en hoe we die het best zouden kunnen inzetten. Inmiddels hebben we te maken met bezuinigingen, het sluiten van bibliotheekvestigingen. Juist daarom is het van belang dat er goede bibliotheekondersteuning op scholen is.

[HB] Ik ben wethouder van cultuur en onderwijs. Ik heb zelf ervaring in het onderwijs, daar ligt mijn hart ook wel. Nijmegen had altijd het beleid om elke wijk zijn eigen bibliotheekfiliaal te geven. Dat kwam voort uit de gedachte dat de bibliotheek een soort basisvoorziening is. Maar een plek voor ontmoeting, voor debat – dat is wat ons betreft geen primaire functie meer. En dus zijn we teruggegaan naar de basisfunctie en daarmee hebben we ook losgelaten dat elke wijk zijn eigen filiaal moet hebben; concreet betekende dat terug van twaalf naar vijf vestigingen. De Bibliotheek op school oogt voor mij nog wat als een gesloten concept. Als het een uitleenpunt of een klein bibliotheekfiliaaltje betekent, dan zijn we nog verder van huis. Dan hebben wij straks 43 filialen en dat kan niet de bedoeling zijn. We moeten nadenken over hoe we ervoor kunnen zorgen dat kinderen toegang hebben tot literatuur en informatie, dat moet je goed organiseren.

[DW] Die in- en uitleenfunctie van de bibliotheek is natuurlijk maar één onderdeel. Wat wij zeker zo belangrijk vinden, is leesbevordering. Dat jong tot oud leest. Daarom is het voor ons ook cruciaal dat laaggeletterdheid voldoende aandacht krijgt. Dat kun je het beste doen door af te stemmen op het onderwijs, te kijken wat zij nodig heeft qua onderwijsprogramma en collectie, zodat we de juiste ondersteuning

kunnen bieden. De Bibliotheek op school kan dat. **[HB]** Maar daar zit wel een prijskaartje aan. Ik zie dat in het overleg met schoolbesturen; er zijn scholen die nemen momenteel niets af omdat ze naast een bibliotheekfiliaal zitten en daar gewoon binnenlopen, en die gaan rond de € 15,- per kind betalen. Als ik het in een breder politiek spectrum bekijk: we hebben in deze stad vijf bibliotheekfilialen die op redelijke afstand liggen van alle scholen. Die bibliotheekfunctie is dus volgens mij prima bereikbaar.

[DW] Ik ben zo enthousiast over de Bibliotheek op school, omdat je daarmee als bibliotheek op niveau ondersteuning kunt bieden aan de scholen. Dat wil zeggen dat je dus ook echt bij het onderwijsprogramma aansluit en kijkt hoe je

daarbinnen de verbinding kunt maken om het leesplezier te bevorderen. **[HB]** Ik snap dat de bibliotheek daarin de school kan ondersteunen. Aan de andere kant: ik ben zelf zestien jaar leerkracht en tien jaar schoolbegeleider geweest. Ik vind dat het bij de basisvaardigheden van leerkrachten hoort om kinderen te stimuleren te lezen. Leren lezen en plezier krijgen in lezen, dat doe je op school. **[DW]** Natuurlijk, wij merken ook dat het makkelijker gaat als de leerkracht dat ook zo ziet. Maar wij als bibliotheek kunnen dan bijvoorbeeld op het vlak van de collectie ondersteuning bieden, die is vaak een ondergeschoven kindje. **[HB]** De vraag is: in welke mate moeten scholen continu begeleid worden in het leesstimuleren en leesbevorderen? Misschien moet de bibliotheek erop gericht zijn te zorgen dat ze dat zelf kunnen. **[DW]** Maar dat gebeurt ook! Kijk, de Bibliotheek op school heeft elementen op strategisch niveau van het onderwijsprogramma, je kunt de collectie bieden die ze nodig hebben, je hebt de digitale koppeling. De leerkracht kan de leerlingen goed volgen – wat lezen ze, wat lenen ze. Al die elementen kun je flexibel inzetten en daarmee kun je prachtige resultaten boeken.

[HB] Helemaal mee eens en als we het geld hadden, zouden we het onmiddellijk overal invoeren. Maar het probleem is natuurlijk dat scholen krappe budgetten hebben en dat er in Nijmegen ondanks de bezuinigen toch nog bijna 5 miljoen per jaar in de bibliotheek wordt geïnvesteerd. Dan is de vraag gerechtvaardigd of er extra geld bij moet voor deze voorziening, of dat de scholen daarvoor moeten betalen? Ik probeer realistisch te zijn over wat haalbaar is. *

[DW] Daarom is het denk ik ook zo belangrijk dat de bibliotheek slagen maakt in het ondernemerschap en kijkt wat een bibliotheek op andere manieren kan doen, terwijl inhoud en kwaliteit bewaard blijven. Er zijn nu zes scholen bij dit concept aangesloten en je merkt dat ze heel positief zijn. Uiteraard speelt geld een rol. Maar het is denk ik zaak dat je beide – of eigenlijk alle drie de partijen – erkent dat de Bibliotheek op school qua inhoud belangrijk is. Dan kun je namelijk met de verschillende partijen gaan kijken hoe je samen tot iets kunt

komen. **[HB]** Je ziet in de gesprekken die gevoerd worden met de schoolbesturen dat ook zij enthousiast zijn. Toch krijg je dan de vraag: de bibliotheek wordt al gesubsidieerd, dus waarom zouden wij daar extra voor moeten betalen?

[DW] Maar het heeft altijd al geld gekost! Voor alle onderwijsactiviteiten die wij doen, vroegen we altijd al geld. Voor sommige scholen zal het er zelfs op neerkomen dat ze hiermee minder gaan betalen.

[HB] De hamvraag is natuurlijk: wat wil je eigenlijk met de bibliotheek en wat is de bibliotheek van de toekomst? Ik denk dat het digitaliseren snel zal gaan en dat steeds meer jonge mensen bibliotheekboeken gaan lenen via de digitale snelweg. Ik kan me voorstellen dat bibliotheken een rol krijgen in het makkelijk vinden van goede, betrouwbare informatie.

[DW] Dat is die mediawijsheid ook, hè? Dat is een van de thema's van de Bibliotheek op school: aandacht voor leesbevordering en mediawijsheid. Wij bieden daar al ondersteuning in, ook in de filialen. **[HB]** Als je bijvoorbeeld kijkt naar de iPad – wat heeft die een revolutie doorgemaakt als je het vergelijkt met vijf jaar geleden. E-readers, iPads, mensen nemen het mee op vakantie, lezen daar al hun boeken op. Dat die digitalisering zo voortschrijdt, betekent ook dat scholen – niet alleen basisonderwijs maar ook voortgezet onderwijs – daar toegang toe moet hebben. <

* Enige tijd na dit interview besloot de Gemeente Nijmegen de komende vijf jaar 50.000 euro per jaar uit het onderwijsbudget te investeren in de Bibliotheek op school. Bibliotheek Gelderland Zuid zet dit geld in voor verlaging van de structurele vraagprijs, en neemt zelf de investeringskosten voor haar rekening.

Let's work!

Als er één woord is dat de Bibliotheek *op school* kenmerkt, dan is het wel: samenwerken. Niet alleen met directe collega's, maar ook met andere instanties op het gebied van lezen, leesbevordering en mediawijsheid. Scholen, bibliotheken en gemeenten maken de Bibliotheek *op school* samen tot een succes. Een handvol tips voor bruggenbouwers – en een wijze raad.

* Zorg ervoor dat je allemaal hetzelfde doel voor ogen hebt en houdt: leesbevordering als *structureel* onderdeel van het beleid van de betrokken instellingen. Samen kun je leesbevordering een gezicht geven én stevig op de kaart zetten.

* Samen beschik je over een weelde aan expertise, ervaring en contacten. Durf er wederzijds een beroep op te doen – ze zijn goud waard!

* Samenwerken brengt je op nieuwe gedachten en andere gezichtspunten, en dat leidt weer tot inspiratie en innovatie.

* Durf de regie op je te nemen door anderen te betrekken, te enthousiasmeren en als het moet, koppig bij de les te houden. Steek vooral ook je voelhoorns uit: wie is waarmee bezig, wat speelt er en kunnen we daar misschien samen iets mee doen?

* Werk opbrengstgericht en overtuig de ander met concrete resultaten. De monitor van de Bibliotheek *op school* is daarvoor een uitstekend instrument: het brengt niet alleen in kaart of er meer gelezen wordt, maar laat ook nog eens zien hoe dat leesgedrag er van dichtbij uitziet. Laat de cijfers spreken!

* Samenwerken brengt meer structuur en samenhang in de werkwijzen van de betrokken instellingen. Dat levert tijdwinst op én zorgt

voor verrassende impulsen aan het leesbevorderingsaanbod.

* Samenwerken verbetert je dienstverlening en efficiëntie. Het biedt bovendien beter zicht op de informele processen van de ander, en maakt die roemruchte wandelgangen ineens een stuk toegankelijker.

* Wees flexibel, creatief en betrouwbaar – en maak een feestje van die wandelgangen...

'Uit het laatste PIRLS/TIMSS onderzoek (2011) blijkt dat kinderen in Nederland minder betrokken zijn bij het leesonderwijs dan in andere landen. Als we kijken naar het plezier in lezen, bungelen we onderaan! We zijn een *literacy-driven society*: een samenleving waarin geschreven taal een centrale rol speelt. Aandacht voor goed leesonderwijs is cruciaal. Het verhogen van de leesresultaten en het toerusten van leraren en schoolleiders om dat te kunnen, is een belangrijke doelstelling. Op dit moment werken experts van SAZ samen met ruim 3000 scholen PO/(V)SO en VO aan het realiseren van onder andere goed taal/leesonderwijs. Kinderen die plezier hebben in lezen, maken meer leeskilometers en vergroten daardoor ook hun leesvaardigheid en hun woordenschat. Daarom is samenwerking tussen onderwijs, gemeente en bibliotheek van groot belang. Goed leesbeleid vraagt ook om goede boekcollecties en expertise om leesmotivatie bij kinderen en leesattitude bij leraren te bevorderen. Een uitgelezen kans voor de Bibliotheek *op school*!'

– Gea Spaans, projectleider School aan Zet, projectleider Ouderparticipatie en Taalontwikkeling PO-raad

Vier je successen!

‘Een enthousiaste directeur is de mooiste ambassadeur die je je kunt voorstellen’

INEKE VAN OORT, manager educatie Bibliotheek Zwolle en **MEINTHO KROL**, directeur Basisschool De Wilgenburg in Zwolle, spraken met elkaar over de Bibliotheek op school

[MK] Ik ben lang leerkracht geweest op een basisschool, en op een bepaald moment directeur geworden van een basisschool in Friesland. Sinds 2,5 jaar ben ik directeur van De Wilgenburg; een leuke school, heel divers en een mooie afspiegeling van de maatschappij. De Wilgenburg is een Brede School. Dat betekent onder meer dat we met drie groepen samenwerken: SportService, de bibliotheek, en de Muzerie op het gebied van cultuur. Onze insteek is sterk op cultuur gericht. Dat wil niet zeggen dat we niet op bibliotheekniveau allerlei dingen ondernemen, maar daar zitten wel onze meeste uren in.

Toen ik hier net werkte, zeiden de leerkrachten: “We zijn dan wel een Brede School, maar we zien niet echt waarin we ons van andere scholen onderscheiden. We willen dat wat

SportService, of de bibliotheek of de Muzerie aanbiedt, echt onderdeel wordt van ons lesprogramma.” We zijn nu druk bezig met wat de bibliotheek daarin kan betekenen. Bij SportService hebben we dat al heel mooi opgepakt. Die wordt ingezet bij hele praktische dingen als een sportdag organiseren. Bij de Muzerie was er al een jaarprogramma, maar bij de bibliotheek ontbrak dat nog. Soms kregen we een blad waarin dan prachtig stond dat we mee konden doen aan allerlei onderdelen. Daar zat ik niet op te wachten, maar toen ik hoorde dat een aantal scholen inmiddels met de Bibliotheek op school werkt, dacht ik: “Dat is mooi, dat biedt ons de mogelijkheid om ook de bibliotheek in ons schoolprogramma te integreren.”

[IVO] Hadden wij als bibliotheek je meer kunnen voeden, zodat je beter zag wat we naast die losse dingen te bieden hadden?

[MK] Ja, ik denk dat daar voor bibliotheken wel een rol is weggelegd als je het hebt over pr. Dat je scholen als klant ziet, proactief bent en zegt: we hebben een product en dat kunnen we prachtig in het onderwijs wegzetten. Daar valt denk ik nog veel te halen. Vaak hoor je dan: “Ja, maar scholen hebben geen geld.” Maar in mijn geval bijvoorbeeld kunnen de Brede School-uren prachtig worden ingezet voor de Bibliotheek op school. Daarnaast heb ik voor een jaar projectgeld gekregen van mijn stichting.

[IVO] Als wij als bibliotheek naar een school gaan om te vertellen over de Bibliotheek op school, wat kunnen we dan doen om bij de directeur het vlammetje te ontsteken?

[MK] Ik ben net naar een congres van Stichting Lezen geweest en kwam daar heel enthousiast vandaan, omdat het voortdurend ging over *evidence based*. Wat doet lezen met je brein, wat doet lezen met kinderen? Dat je het kunt aantonen (daar is die monitor ook een mooie in), daarmee kun je schooldirecteuren overtuigen. Geef aan wat het doet, niet alleen in technisch lezen maar ook met woordenschatontwikkeling, algemene ontwikkeling, dat je lezen gewoon voor alles nodig hebt. Er was een wetenschapper die fantastisch kon vertellen wat begrijpend lezen met je brein doet en dat dat niet

alleen aan de taalkant zit, maar dat het overall in je hersenen gebeurt. Lezen is alles. Als je dan ook nog weet dat 30% van de kinderen eigenlijk nooit ziet dat er gelezen wordt, dat er geen referentie is – ook ouders niet, ooms en tantes niet, vrienden niet. Dan is er maar één die dat wel zou kunnen doen: het onderwijs en met name de leerkracht, die doet er dan echt toe. Maar je hebt als directeur ook voorbeelden nodig, dat je ziet dat andere scholen ermee bezig zijn. Een enthousiaste directeur is de mooiste ambassadeur die je je kunt voorstellen.

[IVO] Zou het onderwijs samen met de bibliotheek als enthousiaste ambassadeurs een vuist kunnen maken richting gemeente?

[MK] Ik denk het wel, ja.

[IVO] Het is dus een kwestie van aan de ene kant het wetenschappelijk onderzoek eronder leggen en aan de andere kant de lokale ervaringen eraan toevoegen. Je zegt dan: zo werkt het en in de relatief korte tijd dat we bezig zijn, kunnen we dat en dat en dat al waarnemen.

[MK] Dat hoeft overigens niet alleen een fysieke bibliotheek te zijn, ik denk veel meer aan inventariseren wat je op school hebt, wat je kunt verbeteren, zorgen dat er een rode draad door loopt. Dat er een leesplan is, samenhangende activiteiten, dat je resultaten kunt meten.

[IVO] De Bibliotheek op school die wij bij jou opzetten, in hoeverre is die op maat?

[MK] We zijn nu in het kader daarvan aan het onderzoeken wat voor boeken we hebben. We brengen in kaart hoe ons leesonderwijs door de hele school heen is vormgegeven en wat we willen, ook fysiek. Dat is dus ongelooflijk op maat.

[IVO] We hebben natuurlijk eerst de situatie verkend, want er zijn veel boeken op school, maar met hiaten. Vervolgens is er een correctieplan gemaakt. De specifieke situatie hier, op zo'n 300 meter van een wijkbibliotheek gelegen, maakt dat je af gaat wegen in hoeverre je een full-size Bibliotheek op school achter de eigen voordeur wilt, of zegt: met een deel maken we veel sterker gebruik van de wijkbibliotheek. Zo'n filiaal dichtbij is natuurlijk een goede kans om je eigen collectie te verrijken.

Dat is een mooie collectievariant, die ook binnen de Bibliotheek op school zit. We hebben overigens wel geconstateerd dat we in ons enthousiasme heel graag gelijk praktisch aan de slag wilden, maar dat de inhoudelijke voorbereiding gewoon tijd nodig heeft. Je moet het plan goed met elkaar doorspreken, het team informeren. De Bibliotheek op school is natuurlijk een heel scala aan activiteiten en plannenmakerij die in elkaar grijpen.

[MK] Precies, het is een totaalplan waarbinnen activiteiten veel beter geplaatst worden. Het is heel belangrijk daarover goed te communiceren voor je aan de slag gaat.

[MK] Wat ik de bibliotheken mee zou willen geven: zet goede mensen in, die affiniteit hebben met de doelgroep, die uit ervaring weten waar ze het over hebben. **[IVO]** Je moet de taal van het onderwijs kennen, er nieuwsgierig naar zijn, met jou en je team mee kunnen praten.

In onze gids staat een citaat van Gallagher: ‘Ieder kind houdt van lezen, alleen weten ze dat zelf nog niet.’ Is dat ook jullie ervaring? Als je kinderen eenmaal die vonk kunt meegeven, die ervaring van lezen meegeeft, dan gaan ze er steeds meer plezier aan beleven.

[MK] Dat klopt; je moet zorgen dat je goede literatuur vindt voor kinderen, maar ook dat je het grote voorbeeld bent. Dat als je een kwartier gaat lezen, de leerkracht zelf ook zit te lezen. Sommige kinderen hebben dat voorbeeld thuis niet. Het is heel belangrijk dat je dat met z'n allen doet. Dat je bij wijze van spreken ook als directeur een boek pakt en je deur opent.’

Wist u dat?

'Sprookjes zijn meer dan waar; niet omdat ze ons voorhouden dat draken bestaan, maar omdat ze ons voorhouden dat draken verslagen kunnen worden.'
– G.K. Chesterton

- Zo'n 1,5 miljoen volwassen Nederlanders zijn laaggeletterd. Dat is bijna 1 op 10!
- De taal van prentenboeken is veel rijker dan de taal van alledaagse gesprekken. Deze boekentaal verrijkt de woordenschat van kinderen en bereidt ze voor op het begrijpend lezen in de midden- en bovenbouw van de basisschool.
- Vrij lezen heeft een bewezen positief effect op woordenschat, spelling, grammatica, begrijpend lezen en schrijven.
- Uit het PIRLS/TIMSS-onderzoek van 2011 bleek dat 45% van de Nederlandse ouders 'van lezen houdt', wat hoog is in vergelijking met het internationaal gemiddelde van 32%. Nederlandse ouders lijken dus een positieve houding ten opzichte van lezen te hebben.

'Wie leest, wordt door het leven zelf bewoond.'
– Ramsey Nasr,
Sonnet voor 456 letters

'I really had a lot of dreams when I was a kid, and I think a great deal of that grew out of the fact that I had a chance to read a lot' – Bill Gates

WE Zouden ons hier als projectgroep
van de Bibliotheek op school natuurlijk
kunnen voorstellen.

DOEN we lekker niet. Niet omdat we schuw zijn.
OF omdat we onbekend willen blijven.
MAAR omdat de Bibliotheek op school
niet van ons is.

DE Bibliotheek op school is van u,
als bibliotheek, als school en als gemeente.
Jullie maken de Bibliotheek op school.

WIJ hebben de stenen klaargelegd,
aan jullie de schone taak ermee te gaan bouwen.
MAAK er iets moois van!

Aan de slag met de Bibliotheek op school? Kijk op www.debibliotheekopschool.nl

'Ik leer kinderen dolgraag lezers te worden,
zich gemakkelijk te voelen bij een boek en zich niet
te laten ontmoedigen. Boeken mogen niet ontmoedigen,
ze moeten juist leuk zijn, opwindend, geweldig.
Leren hoe je een lezer wordt, geeft je enorm voordeel.'

– *Roald Dahl*

